

Camí de Maçaners pel Grau de les Escales

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al lloc del pas del Grau" de les Escales" (Ajuntament de Gisclareny. Av. Roser S/N 08695)
Emplaçament	Del Roser cal baixar per la ruta "e" o Els estanys" 35 min a peu al costat de la riera de Vilella.
Alçada:	1154
Coordenades:	
Latitud:	42.24858
Longitud:	1.79433
UTM Est (X):	400538
UTM Nord (Y):	4678080

Classificació

Número de fitxa	08093 - 188
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Medieval Modern Popular
Segle	X-XIX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Camí utilitzat com a pas d'un dels senders locals de Gisclareny denominat ruta "e" o camí dels Estanys
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Llei estatal 3/1995 de 23 de març vies pecuàries (BOE ,71)
Accés	Obert
Ús actual:	Altres
Titularitat	Pública
Titular:	08092A006000470000YF
Fitxes associades:	

Descripció

Antic pas del grau o "Grau d'Escales" de l'antic camí de Maçaners que passava per l'alou d'Espunya i el Quer-Foradat. Es tracta d'un pas del camí a la serra de la Gargallosa la qual està tallada una mica més avall pel denominat "pas de la Guineu" o pas del torrent de Vilella. Aquest pas o grau hi han encara les traces de l'antic camí ral de Maçaners excavades a la roca i formant "escales" ja que el desnivell que presenta és bastant accentuat. Aquesta seria la causa d'on prové el nom de Grau de les Escales.

Observacions:

Aquest pas o grau no figura inventariat a l'inventari de camins ramaders del Berguedà (DDAA, 2007) Tot i que el camí segurament ja era emprat des d'època medieval ja que en la consagració de Sant Miquel de Turbians esmenta les esglésies de Paradís, entre elles La de Sant Pere del Grau de les Escales el 938 (ACU.Pergamí original. Carpeta 7) que també se la coneixia com a Sant Pere d'espunya

Història

El pas del grau és un lloc que surt esmentat sovint per la documentació escrita, sobretot medieval on fa referència en la consagració de Sant Miquel de Turbians el 948 on esmenta l'església de Sant Pere del grau, en les tres esglésies de Paradís "consagrar les esglésies que es troben al comtat de Cerdanya al lloc anomenat Paradís. Aquestes esglésies estan sota l'advocació de sant Miquel Arcàngel, sant Pere apòstol i sant Andreu i van ser reedificades per homes del terme" (ACU. Pergamí original. Carpeta 7) transcrit per Martín. Posteriorment en la documentació referent al monestir de Sant Llorenç prop Bagà datat de 1068 (Serra i Vilaró, J, 1989. Llibre III. P. 1106-107) esmenta l'església de Sant Pere del Grau o d'Espunya arran d'un plet amb l'abat del monestir de Sant Llorenç i els homes de Maçaners Possessió dels Barons de Pinós) per unes terres situades al nord del riu Esna o Eina i davant l'església de Sant Pere d'Espunya en presència del comte de Cerdanya Ramon Guifrà, el senyor del castell de Pinós. L'abat defensava que l'alou d'Espunya havia estat cedit feia unes dècades al mateix monestir. El comte donà la raó a l'abat del monestir i va fer evacuar les terres. Posteriorment en la documentació del monestir de Sant Llorenç i referent a l'abat de Guillem de Ça Vila (Serra i Vilaró, J ; 1989. Baronies. Llibre III. P.122) datat de 1320 a 1339 apareix esmentada aquesta església dins les confrontacions del terme del castell de Guardiola entre l'abat de sant Llorenç i el rei. Entre els límits fixats calia destacar: " De Quer a mont Desquos de Calvera, al lloc anomenat Creu de Calvera fins a Gratacorps, descendint a curs d'Aigua a Sant Pere de Grau d'Escala fins a la font d'Argimon..." El mont Desquos de Calvera sembla ser la Roca Tirabal, Gratacorps deu correspondre amb la Gargallosa i el curs d'aigua és el torrent de Vilella. Novament torna a ser esmentada en la documentació del monestir de Sant Llorenç prop Bagà el 1327 on va ser nomenat vicari perpetu de Sant Pere de Grau d'Escales Bernat de Cambri . (Serra i Vilaró, J; 1989. P-272). En la documentació referent al mas Espunya també es parla del mas de Sant Pere del Grau en al·lusió a aquest pas i a la dita església. A més el nom del mas Espunya prendria a vegades el nom de mas de "Sant Pere". (Serra i Vilaró, J; 1989. Baronies Llibre II. P.334) o Martín, E: 2005. P.27) en al·lusió a la proximitat a l'església i el pas del grau. Aquesta església a partir de la baixa edat mitjana deixa de ser mencionada entenent-se que va quedar abandonada. El mas per contra continua essent denominat en la documentació posterior com a mas

Espunya, mas de Sant Pere del Grau i finalment mas Castell (Martín, 2005; DDAA; 2007, Annex al catàleg de masies i cases rurals de Gisclareny).

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS(1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p-71,200.

CABALLÈ I CANTALAPIEDRA, F (1996). Les tres-centes cases de Gisclareny. Columna Albí. P.43.

MARTIN, E (2005). Una mirada sobre la història de Gisclareny. P. 55.

SERRA I VILARÓ , J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibres I, II i III

DDAA (2007) Catàleg específic de masies i cases rurals de Gisclareny. Annex a la normativa.(dades històriques a les masies incloses).

ADCU. Acta de Consagració de Sant Miquel de Turbians.

